

Telegraful Român

Organ național-bisericesc. — Intemeiat în 1853 de Mitropolitul de Sibiu
APARE SAPTAMANAL

2 ex. (Of.)
pentru literatura română și
cultura poporului român

8

Sibiu

Cătră cetitorii noștri

Cu numărul de față, cel dintâi în a doua jumătate a anului curent, ne prezentăm, cetitorilor noștri, în haină înaltă, într'un timp când tipărirea publicațiilor periodice românești întâmpină piedeci tot mai considerabile.

Gazetele noastre, fără excepție, în comparație cu cele din străinătate, și chiar cu ale minorităților dela noi, au un număr cu totul neînsemnat de cetitori. Adăogând la acest neajuns prețurile urcate ale hârtiei, scumpetea lucrului de mână în anii răi de criză financiară, ne vom putea da seamă cât mai lămurit de uriașele greutăți ale presei române, în special ale presei provinciale.

Administrația ziarului Telegraful Român, forțată de împrejurări, a trebuit să reducă numerele și formatul în care apărase acest organ de publicitate înainte de război.

La dorința exprimată din mai multe locuri, administrația acestui ziar a hotărât totuși ca, aducând jertfe nouă bănești, să mărească formatul foii, să întrebuițeze caractere tipografice nouă și să apară deocamdată săptămânal, și apoi, în măsura ajutorului material ce ni se va acorda de publicul cetitor, să tipărim foaia în două sau mai multe numere pe săptămână.

Sprijiniți și încurajați de clerul nostru și de toți oamenii de bine, cari aprețiază menirea culturală, națională și bisericească a foii întemeiate de nemuritorul marele mitropolit Șaguna, vom urma cu stăruință drumul indicat de acest luminat și îndrăzneț fruntaș între fruntași, care a creiat o epocă de renaștere culturală în Ardealul veacului trecut.

Convinși că bătătorim numai drumul dreptății, al adevărului și al iubirii de neam și lege, și având colaborarea unor scriitori de seamă în această epocă de prefaceri și

aspirații mari, vom găzdui în coloanele foii noastre tot ceea ce frământă sufletele evlavioșilor cetitori în dorința lor de idealism și în setea lor de-a-și perfecționa cultura sufletească națională, creștină și ortodoxă.

Stând neclintiti în apărarea și în promovarea intereselor superioare ale preoțimii și ale poporului credincios, le cerem, și la acest prilej, sprijin și bunăvoință spre a duce cât mai departe lucrarea a căreia ne consacram.

Redacția și Administrația Telegrafului Român.

Raporturile dintre biserică și stat. — Desprindem din conferența dlui Dr. I. Tenchea, avocat, câteva idei din expunerea sa făcută în 14 Iunie 1933, în cadrul „Cercului juridic bănățean”, de sub președinția dlui Dr. Alex. Marta, primpreședintele curții de apel din Timișoara:

Problema raporturilor dintre biserică și stat are să preocupe în gradul cel mai înalt pe conducătorii popoarelor de astăzi. Societatea religioasă, ca și cea civilă, corespunde unor nevoi indestructibile ale omului. Biserica și religia sânt realități care nu se pot nesocoti. Biserica este expresia puterii spirituale ce trăiește alături de cea vremelnică, pe care o reprezintă statul. A nega biserica nu poate fi o bună politică de stat. Membrii celor două societăți sânt aceleași persoane, legate de biserică prin orientările lor supranaturale, și de stat prin interesele și trebuințele lor pământești. E necesar să găsim o formulă juridică de coexistență a puterii spirituale eterne, cu cea vremelnică.

Biserica și statul trebuie să trăiască sub un regim de uniune cordială cu respectul următoarelor principii:

1. În materiile aparținătoare resortului lor exclusiv, biserica și statul se vor bucura de independență desăvârșită;
2. În materiile mixte (proprietatea, familia, instrucția etc.) cele două societăți trebuie să fie de acord;
3. Statul are să respecte drepturile bisericii de înaltă ocrotire morală a societății.

Pr. II. V. F.

Reorganizarea Facultăților de Teologie

Odată cu sfârșitul anului școlar și probabil nu fără legătură cu anumite indicații din bilanțul în cauză, Cucernicia Sa părintele V. Radu revine în ziarul «Cuvântul» din 28 Iunie c. asupra acestei probleme atinsă în altă ordine de idei de dl profesor G. I. Savin deunăzi într'un articol din «Calendarul».

Părintele V. Radu, profesor de Testamentul Vechiu și de limba ebraică la Facultatea de Teologie din Chișinău și cunosător remarcabil al limbilor semite, constată că Facultățile noastre de Teologie în situația de-acum nu-și pot îndeplini îndeajuns de satisfacător menirea. Și aceasta, crede Prea Cucernicia Sa, nu din alte motive, ci din acela că programul sau numărul catedrelor este insuficient. Prea Cucernicia ar avea două proiecte pentru înlăturarea acestui neajuns: unul prin care preconizează îmbogățirea programului tuturor celor 3 Facultăți teologice existente și al doilea prin care cere contopirea Facultății din Chișinău cu cea din București pentru ca astfel să se poată înmulți catedrele la București fără noi alocări bugetare. Proiectul al doilea, în care Facultatea de Teologie din Cernăuți e lăsată la starea veche, deci inferioară față de cea la care se tinde pentru Facultatea din București, ar fi cel mai ușor realizabil în condițiile bugetare actuale și de aceea autorul îl accentuează în mod deosebit.

Din lista catedrelor pe care autorul proiectelor o prezintă constatăm că din 25, 10 sunt istorice, 3 filologice, vreo câteva biblice și numai câte 1 pentru Dogmatică, Apologetică, Morală, iar Filozofia creștină aproape lipsește constituind la un loc cu Pedagogia o catedră. Pastorală iarăși numai cu Omiletica formează o catedră, iar Sectologia, Sociologia, Ascetica, Catichetica lipsesc cu desăvârșire. Cel mai gras reprezentat e «orien-

talismul». Părintele V. Radu îi dedică, afară de limba ebraică, nici mai mult nici mai puțin decât 3 catedre: 1. Limbile semite orientale, 2. Arheologia și arta orientală și 3. Istoria popoarelor vechi: Asirieni, Babiloneni și Egipteni. Să nu uităm că Arheologia biblică e reprezentată aparte, plus încă vreo câteva Arheologii. Dar și din restul articolului păr. V. Radu se vede că centrul reformei preconizată de Prea Cucernicia Sa e «o mai mare extenziune a studiilor orientale: de istorie orientală: asiriană, babiloniană și egipteană» și un studiu mai larg «al limbilor semitice corăspunzătoare: ebraică, asiriană, arameiană, siriaca și araba».

Numai cu un astfel de program, spune părintele Radu «vom avea preoți pregătiți anume pentru poporul care cere și altceva dela preot decât slujbă religioasă» (sic!).

Este firesc ca părintele Radu, profesor îndrăgit de specialitatea Sfinției Sale, să exagereze peste limitele cuvenite filologia orientală și să nu mai vadă decât mici de tot celelalte studii. Dar tocmai de aceea proiectele Sfinției Sale au lipsă de rectificări ample. Cu voia sau fără voia Sfinției Sale într-o Facultate de Teologie trebuie să troneze teologia. Iar teologia nu e nici filologie, fie ea chiar aramaică sau arabă, nici istorie, nici arheologie, ci *reflexiune asupra vieții religioase creștine cu scopul de-a intensifica și de-a planta această viață și unde nu e. E concepție trăită*, e expresia unei experiențe religioase și tinde să producă o experiență religioasă. Acesta e centrul spre care trebuie să graviteze toate studiile și preocupările dintr-o Facultate de Teologie: clarificarea și intensificarea vieții religioase creștine. Cred că nu e necesar să fac eclatantă absurditatea tezei că teologia e știință ce n'are nici în clin nici în mănecă cu viața religioasă, că poți

* FOIȘOARA *

Din cuvântarea

P. S. Sale VASILE, vicarul Mitropoliei Ardealului, la parastasul lui A. Vlaicu în Orăștie

Purtarea lui Dumnezeu de grije, — pentru om nu se odihnește nici o clipă, ci lucrează prin aleșii Săi și în sânul neamului nostru. Cine ar putea fi atât de orb, ca să nu vadă deasupra poporului românesc scutul providenței dumnezeiești, acoperindu-l ocrotitor în cursul veacurilor?! Sau cine ar putea să nege suflarea necurmată a Duhului lui Dumnezeu, lucrător în felurite chipuri prin organe alese, prin oamenii noștri mari până ne-a încheșat ca neam tare și ne-a împreunat într-o mândră crăie numai a noastră?!

Dumnezeu a fost bun cu noi, nu ne-a lipsit de povătuitori, nu ne-a lăsat fără spirite iscoditoare, purtătoare a luminei și binecuvântării Sale.

Chiar astăzi ne-am adunat aci într'un număr atât de impresionant, ca să ne plecăm cu pietate și să ne cucerim în fața unui inspirat al Domnului, în fața unui spirit cuceritor al văzduhului, ing. Aurel Vlaicu, vulturul din Bințiș.

Oare nu face și el parte din ceata aleșilor, care ridicându-se cu gândul mai sus decât contemporanii săi, a prins din cer scânteia genialității, a adus-o pe pământ, și a întrupat-o într-o mașină sburătoare elegantă și sprintenă ca o libelulă și cu ea apoi s'a înălțat aievea în seninul cerului, planând maiestros deasupra plaiurilor românești. Și aceasta când?... Arta sborului, la cele mai înaintate popoare, era abia la începuturile sale timide, când Aurel Vlaicu uimește lumea cu o creațiune în acest gen remarcabilă, originală, cu o creațiune românească, ce

rămâne fala spiritului inventiv al neamului nostru.

Se înțelege, astăzi, când sborul oamenilor a ajuns atât de obișnuit și sigur, ca și plutirea pe apă, creațiunea lui A. Vlaicu nu ar mai impresiona poate așa de sguduitor ca în momentul când mulțimile adunate pe Câmpul libertății dela Blaj îi aplaudau, îmbătate de însuflețire, sborul.

Orice creațiune trecută în uzul comun se banalizează, își pierde din impresionabilitate. Dar acolo la temelia ei rămâne totdeauna luminoasă scânteia genialității care a produs-o, — și când ne luăm oboseala, să suflăm puțin de pe ea stratul de colb al vieții de rând, dintr'odată fulgeră privirii noastre cu strălucirea din clipa creațiunii.

Aurel Vlaicu, ca băiat de țaran fără avere, dar cu suflet mare, cu posibilități intelectuale nebănuite, și cu voință de stâncă, a luptat eroic, a luptat cu dăruzenia convingerii cu tot felul de obsta-

cole, până și-a văzut realizat gândul: să zboare cu aeroplanul său. Toată energia și toată înflăcărea tinereții le-a pus în această luptă; toate bucuriile vârstei de aur le-a jertfit pentru triumful acestui ideal. A luptat și a învins, A voit să zboare ca o libelulă și a sburat, frumos, maiestros. Ce pildă captivantă de voință, de energie și de curaj pentru tineretul nostru din toate timpurile!

Dar parecă e o fatalitate, ca toate cuceririle mari să fie răscumpărate prin sacrificiu. Aurel Vlaicu n'a fost cruțat de această fatalitate. Triumful idealului său, sborul său de cuceritor al văzduhului l-a plătit cu cea mai de preț jertfă: cu sacrificiul tinerei sale vieți. Și prin acest sacrificiu sublim își câștigă loc de cinste în rândul mucenicilor ideilor mari și generoase.

Astăzi, Aurel Vlaicu rămâne pentru neamul nostru un scump simbol, simbolul avântului sufletului românesc și al năzuințelor spre înălțime, simbolul do-

fi cel mai mare teolog și totodată cu desăvârșire ateu și imoral. Cine n'are experiență religioasă, nu e nici teolog; penitruca nu înțelege cuprinsul formulărilor pe cari le mănuește.

Dacă-i așa, programul părintelui V. Radu departe de a ridica nivelul Facultăților noastre de Teologie și de a le face în stare să dea *teologi* și preoți (ceace, să mi se ierte, nu-i un lucru chiar așa de deosebit), înăbușe aproape cu totul accesul spre teologie deviind pe tânăru spre cojile teologiei, spre filologism și istorism. Dacă-i vorba de o reformă și a programului Facultăților de Teologie — mie mi se pare că în alte privințe trebuiesc reformate Facultățile de Teologie — această reformă trebuie să fie orientată într-o direcție tocmai contrară: descongestionarea Facultăților de Teologie de materiile parazitare cari răpesc timpul și atenția și irosc energiile tinerilor inutil.

Să se dea dezvoltare studiilor de concepție, de mistică și de practică creștină. Să se lărgască studiul dogmatic, să se creeze catedre de Filosofie creștină, de Apologetică, de Mistică creștină, catedre pentru studiul problemelor actuale în lumina creștinismului ortodox. Să se studieze doctrina și spiritul curentelor spirituale necreștine, spiritul celorlalte confesiuni și secte creștine în opoziție cu spiritul ortodoxiei, să se lărgască în adevărate institute studiul pastoral și catichetic. Azi nu ne cere lumea aramaică, ci atitudine în problemele vieții și caractere ce pot transforma societatea.

Să nu mi se spună că trebuie să dezvoltăm studiile orientale pentru a atrage pe ortodocșii din Orient. Căci sau e vorba de niște limbi moarte și atunci orientalii au tot atât de puțină lipsă de ele ca și noi, sau dacă e printre ele vre-una și mai vie, aceea o învață orientalii respectivi și acasă la ei. Dacă vom atrage pe orientali prin ceva, aceasta nu vor fi limbile orientale, căci dacă va vrea cineva să le studieze anume, tot în Apus se va duce, ci prin scrierile și profesorii iluștri în domeniul concepției de viață ortodoxă. Căci acestea nu se găsesc în Apus.

În această privință nu mai putem fi maimuțele Parisului sau ale Berlinului, ci trebuie să începem a sta pe picioarele proprii. Cât privește limbile semite, ele sânt tot una la Paris sau la București, și nu te atrag în mod deosebit la București.

Nici lupta cu vitoarea Facultate catolică nu se va da pe terenul stu-

diilor orientale. Lasă-i pe catolici să tot facă studii orientale; când studentul va trece dela o oră în care și-a frânt limba într'un verb aramaic la una de fermecătoare concepție ortodoxă, în Facultatea ortodoxă, putem fi siguri că va fi cu desăvârșire al nostru.

Studiile orientale cari pot fi cel mult o introducere, nu absolut necesară în teologie, să luptăm să ș capete o catedră la Facultatea de litere. Dacă părintele Radu se provoacă la practica din Franța, mă provoc și eu la cea din Germania — dar chiar și la cea din Franța. — Așa e mai rezonabil. Dacă vre-un student teolog simte deosebită atracție spre filologie orientală — aceștia sânt rari excepții și pentru teologie sânt ca și perduți — n'are decât să-și desvoalte îndrumările introductive ce i se dau într'o oră săptămânală la Teologie, la Institutul de orientalistă dela Litere.

Cât privește desființarea Facultății de Teologie din Chișinău pentru a se contopi cu cea din București (fie vorba între noi, dar precum se străvede, mai mult dintr'o nostalgie după București), apoi să-mi dea voie părintele V. Radu să-i spun că cererea aceasta e nedelicată, iar pentru interesele românești deadreptul periculoasă. Să ceri mai întâi cu toată puterea o Facultate de Teologie pentru o provincie alipită, iar după ce ajungi profesor la acea Facultate și trăiești oarecum ca un oaspe onorat și iubit între acei oameni, să ceri ca acea Facultate să se desființeze pentru a putea merge dta la București, e cam nu știu cum. Și la urma urmelor de ce să centralizăm tot studiul Teologiei la București? Unde ai văzut Sfînția Ta acest lucru? Germania are în orașele mici Universități ce rivalizează cu cea din Berlin; și fiecare cu caracteristicile ei. De ce n'ar fi prezentat și la noi spiritul fiecărei provincii în Facultatea ei?

Iar epitetele cu cari gratifică părintele V. Radu Academiiile din Ardeal și pe profesorii lor, sânt așa de rău alese încât nu credem să se simtă onorat că le-a spus. Academiiile teologice din Ardeal sânt rezultanta unei evoluții istorice îndelungate, nu numai a învățământului teologic, ci a întregii vieți ardelenice. Ele se integrează perfect în spiritul Ardealului, și un alt sistem de școală teologică în Ardeal ar produce perturbări incalculabile. Să nu se mai împedecă oricicine în ele, așa tam-nesam, căci nici noi din Ardeal nu ne împedecăm în școlile teologice din Vechiul Regat.

Nu aceasta este metoda împretinirii și unificării suflului. Și dacă-i vorba să ripostăm și noi cu un cuvânt dispr-țului cu care se trezește orișicine vorbind de Academiiile teologice din Ardeal. iată-! : Acaemiiile teologice din Ardeal primesc concurența cu Facultățile teologice. Să vedem cine va face mai mult, d-voastră cari vă opriți la tot pasul și aruncați cu noroiul insultelor la adresa lor, sau e e cari își fac datoria în muncă încordată.

Iar ca să revenim din nou la chestiunea reformei Facultăților de teologie, în speță a celei din București, mai adăugăm următoarele. E vorba să se purceadă în curând la construirea cetății Universitare la marginea Bucureștilor, în direcția Văcăreștilor. E momentul cel mai potrivit ca Facultatea de teologie din București să reclame vechia mănăstire Văcărești — profanată acum printr'o destinație josnică — și vre o 100 de hectare de pământ în jurul ei pentru a așeza acolo Facultatea. Biserica Mănăstirii va deservi trebuințele duhovnicești ale studenților, iar în jur vor trebui ridicate internate. Căci internatul de 60 persoane dela Radu Vodă e neindestulitor. Viitorii preoți (și *teologi*!) nu se pot forma în mahalalele Bucureștilor, cari numai mediu potrivit pentru formarea de preoți nu sânt. Aceste internate cari vor trebui conduse de biserică, vor cuprinde pe toți studenții teologi. Nu se poate concepe preot care să nu fi primit pe lângă instrucția din Facultate și o îndrumare bisericască, duhovnicească, pas de pas, într'un internat care să-i permită să se adune din împrăștierea la care îl îndeamnă un oraș ca București.

Înalt Prea Sfințite Părinte Patriarh, Te rugăm scoate Facultatea de teologie din București din situația actuală. Dă-i internate cari să permită o bună manifestare și cultivare a vieții religioase a viitorilor preoți și ia împreună cu Sf. Sinod hotărârea de-a nu mai admite la hirotonie pe unul care n'a trăit ca student teolog într'un internat în care să se fi rugat mult, să se fi obișnuit să mediteze, să-și fi examinat zilnic conștiința și faptele, ca să poată veni vas pregătit pentru primirea harului dumnezeesc. Căci nu verbul aramaic și hieroglifa egipteană fac pe om vas ales al harului. Nu prin acestea «se va ridica Biserica». Aceasta e o credință greșită a părintelui filolog semit V. Radu, deși în această privință altfel trebuie să-l fi învățat Institutul catolic din Paris.

Dr. D. Stăniloae.

Nr. 6140—933 Bis.

COMUNICAT

Din mai multe părți ni se fac plângeri, că fostul preot, Ioan Cetean din Tichindeal, împrumută diferite sume de bani dela preoți și autorități bisericești, dându-se de paroh al parohiei Tichindeal, aparținătoare Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Cum numitul preot este depus din preoție, de mai mulți ani, și deci nu mai este în slujba Arhiepiscopiei noastre, se aduce aceasta la cunoștință pe cale ziaristică, ca buna credință a creditorilor să nu mai fie înșelată sub pretextul, că autoritatea bisericească îi va mai putea reține din salariile pe care le face.

Sibiu, 22 Iunie 1933.

Consiliul arhiepiscopesc.

Psaltirea în versuri. — În Tipografia cărților bisericești, București, (str. Principatelor unite, 60) a apărut **Psaltirea Împăratului și prorocului David, versificată de merituosul scriitor, Vasile Militaru.** (Un volum de 336 pagini. Prețul 100 Lei).

Ca să poți stihui cu măiestrie versurile religioase ale împăratului și prorocului David, se cere și talent poetic, și cunoaștere temeinică a literaturii bisericești. Un scriitor, cu asemenea însușiri, nu va avea sarcină extrem de grea intru a ieși biruitor în stihuirea românească a Cărții Psalmilor sau a «Bibliei Mici», dând versurilor o formă literară și păstrând neapărat, în talmăcirea lor, limba «veche și n'faleaptă» a cărții bisericești.

Di Vasile Militaru, sprijinit și călăuzit, cum spune, de persoane cunoscătoare ale sfintei Scripturi, — a izbutit să ne prezinte o stihuire frumoasă și, în general, fidelă textului în proză a celor 151 psalmi.*

«Biblia Mică» în versuri, datorită talentului poetic al dlui Vasile Militaru, o recomandăm cetitorilor noștri, ca o lucrare vrednică de tot sprijinul publicului românesc, iubitor de carte bună și cinstită.

— În proporții mai smerite se prezintă cârtica: **Psalmi versificați de profesorul Mihail Pricopie, după psaltirea talmăcită de P. S. Episcop Nicodem, neobositul cârturar dela Mănăstirea Neamț, și tipărită în Biblioteca Revistei «Credința» din Huși.** Conține primii 42 de psalmi, cu o introducere către cetitori, semnată de Pr. Anton I. Popescu din Huși. Broșura, care costă numai 4 Lei, aduce hrană sufletească sănătoasă celor ce o caută.

*) Îmbunătățiri, la o nouă ediție, se vor putea aduce. B. o.: În stihuirea Psalmului 89, versurile 10 și 11, cari se depărtează prea mult de acelaș psalm și aceleași versuri ale psaltirii în proză.

rului nostru intraripat de a sbura în atmosfera senină și curată a idealului.

În uscăciunea vieții de astăzi prea materialiste, stăpânită de dorinți ușoare și de multe poște, contemplarea caracterului acestui nobil vlăstar tărănesc, care a fost inginerul Aurel Vlaicu, este o adevărată binefacere și un popas recreator pentru toate suflurile ce năzuesc spre spiritualitate.

Dă, Doamne, neamului nostru cât mai mulți oameni întregi ca el, mari la suflet, tari în speranță, însuflețiți în misiunea lor, gata să pună frână tuturor dorințelor, tuturor tendințelor ce se împotrivesc nădejzilor neamului nostru și chemării sale! Dă-ne, Doamne, bărbai însuflați de Duhul Tău, cari să deschidă zări largi sufletului românesc!

Iar pe neuitatul nostru Aurel Vlaicu odihnește-l cu fericirii bineplăcuți Tăe! Amin.

Luați și citiți cartea acum apărută: ORTODOXIA, de Sergiu Bulgakoff, în românește de Nicolae Grosu.

Se vinde la Librăria Arhiepiscopozană Sibiu. Prețul cărții, de 245 pagini: 120 Lei.

Mici studii istorice

IV

Paralela confesională

[1748—1810]

Ignoranța crasă a vechilor preoți ruteni — deși de mult erau uniți — a fost constatată mereu.

De aceea episcopul titular M. Olsavszky a deschis o școală primară în Munkács, cu un ajutor bănesc aprobat de împărăteasa Maria Theresia (1748), din Cassa Parochorum.

Peste vreo șase ani (1754), adevărat exact în anul în care și la Blaj se întemează școalele lui P. P. Aron, se întemeie, la Munkács, gimnaziul (până la syntaxis, fără poesis și retorica); cu două clase mai puțin decât la Blaj. Profesori erau, ca și la Blaj, călugării basiliani, care propuneau religie, limbă latină, limbă maghiară, nemțească și rutenă; și ceva aritmetică.

Prin acest gimnaziu treceau preoții de viitor ai rutenilor, preoții aceia pe care-i aștepta seminarul pe-atunci numai proiectat și aprobat de împărăteasă.

Fenomenul școlar din Munkács este identic cu cel din Blaj; se petrecea în același timp cu acesta; în culisele lui, astăzi deschise oricui, se află tot Maria Theresia;

s'ar putea crede că ea a lipsit din culisele fenomenului școlar din Blaj?...*

Finácsy continuă: * „Afară de școala dela Munkács, Maria Theresia a voit să înființeze o școală de rang mai înalt în Sighetul Maramureșului»: Ar fi apărut acolo o școală religioasă, de *theologia moralis*. Pentruca să fie admiși la teologia morală, candidații ar fi trebuit să treacă întâi prin gimnaziul piarist din Sighet, și să dea un examen de aritmetică și din limbi. Dar planul nu s'a realizat. Episcopul dela Munkács s'a opus (1766) pe motivul că în Sighet influența schismaticilor s'ar putea manifesta și ar fi o primejdie pentru acei clerici, al căror loc potrivit de educație, era, după el, numai la Munkács. După acel episcop era de-ajuns ca în Maramureș să se înființeze câteva școale *triviale*, în Sighet, Hust, Teceu, Câmpulung; și, mai încoace, în Baia-Mare.

Cancelaria aulică și-a dat părerea următoare, prezentată împărătesei: Viitorii preoți greco-catolici din Maramureș să învețe întâi cartea *gimnaziului piarist*, unde să li se dea prilej a-și însuși trei limbi: *ruteană, română și nemțească*; și

* Despre Munkács vezi scrierea lui Dr. Finácsy Ernő, *A magyarországi közoktatás története Mária Terézia korában*, 1899, volumul I, pag. 167/8.

* Paginile 168/9.

de unde să treacă apoi la teologia din Munkács. Propunerea cancelariei, Maria Theresia a primit-o.

Finácsy, cunoscătorul exact al vremii și al actelor din arhivele epocii, adaugă: * Scopul acestor întemeeri nu a fost un scop de cultură generală, ci confesională; tendința era ca unirea, fragedă încă, să fie consolidată, ca între *schismatici* și catolici (sau catolicizați) să se așeze bariere despărțitoare, definitive; aceasta a fost scopul principal.

Și aici s'a adevărat, așadar, acel adevăr istoric că în trecut cel mai puternic motor al culturii a fost interesul confesional și religios.

Paralelismul fenomenelor contemporane Munkács (1754) — Sighet — Blaj (1754) ne obligă să admitem că și la Blaj motorul a fost același; fiind pus în mișcare de aceleași autorități, de același factor de stat; nici la Blaj el nu a putut să funcționeze în alt sens; nici la Blaj nu a putut întreprinde alte mijloace.

De aceea cinstit este să înceteze cuvântul, ajuns reclamă, că la Blaj ar fi fost vorba de *naționalism*!

Relativ la unificarea catolicizatoare prin școale, Finácsy mai însemnează (în altă ordine) un raport al episcopului de Oradea (Moise Dragoș), aflat în arhiva

Al treilea răspuns pentru „Unirea“

(Continuare)

II. Momentul prefacerii la cina cea de taină

A doua afirmație categorică pe care a făcut-o dl redactor Neda în articolul d-sale este aceasta: «Învățătura despre prefacerea Darurilor prin cuvintele Domnului a fost fixată în foișorul Cinei celei de taină de Preotul-Dumnezeu Hristos, cu prilejul celei dintâi sfinte liturghii».

Prin aceste cuvinte d-sa a pus în discuție — fără a stăruia asupra lui de loc — momentul prefacerii la Cina cea de taină. Vom vedea în cele următoare, că acest moment nu concade cu rostirea cuvintelor «Luați măncați, acesta este trupul meu» etc., dupăcum susțin catolicii, ci cu actul binecuvântării, dupăcum învață biserica noastră ortodoxă.

Din cele patru referate pe care le avem despre cina cea de taină (Mt. 26₂₆; Mc. 14₂₂; Lc. 22₁₉ și Pavel I Cor. 11₂₃) rezultă, că lucrurile s-au petrecut în felul următor: Domnul Isus a luat pâine, a binecuvântat-o, a frânt-o, a dat-o învățăcelilor, zicând: Acesta este trupul meu. Apoi a luat paharul, a mulțumit, l-a dat lor zicând: Acesta este sângele meu, al legii celei nouă.

Să analizăm mai deaproape acest referat încheiat numai din părțile comune tuturor celor patru referate amintite și să vedem la ce rezultat ajungem. Este evident pentru oricine, că după legile stricte ale gramaticii Domnul a «frânt» ceea ce a «luat». După aceleași legi ale gramaticii este evident și aceea, că cuvintele «Acesta este trupul meu», pe care El le-a rostit, nu s-au putut referi și n-au putut fi înțelese decât despre ceea ce a «dat»; de unde rezultă, că trupul Domnului era deja prezent la «dare». Dar fiindcă aceasta «dare» a fost mijlocită de actul material al «frângerii», urmează, că trupul Domnului a fost prezent și înainte de «frângere». Dacă este așa atunci urmează că apariția lui trebuie localizată, ca timp, între «luarea» pâinii — care într-adevăr atunci n'a fost decât pâine — și între «frângerea» ei. Singurul act însă care mai cade în intervalul de timp dintre «luare» și

«frângere» este actul «binecuvântării». Deci numai în el mai poate zăcea cauza apariției trupului Domnului.

Exact așa stau lucrurile și la pahar. Sângele Domnului a fost prezent în pahar încă înainte de «dare», ceea ce rezultă iarăși din cuvintele pe care le-a rostit: «Acesta este sângele meu» — cuvinte care numai la ceea ce le-a «dat» s'au putut referi. Dacă în paharul pe care l-a «luat» Domnul a fost vin simplu, iar în paharul pe care l-a «dat» a fost — după propria Lui mărturisire — deja sângele său, atunci urmează cu necesitate, că și sângele a fost produs exclusiv prin actul binecuvântării, respective al «mulțumirii», amintit între «luare» și între «dare».

Dacă cuvintele «Luați măncați, acesta este trupul meu» și «beți dintru acesta tot, acesta este sângele meu» nu au avut putere sfântitoare, putere operativă, atunci ce alt rol le-a revenit? Domnul a pus prin ele pe ucenici în cunoștință de cauză cu privire la minunea întâmplată, le-a arătat că pâinea pe care le-a dat-o de data aceea, nu a fost pâine obișnuită — cum ar fi putut crede dacă s'ar fi lăsat conduși exclusiv de sensurile lor — ci însuși trupul său și nici vinul vin simplu, ci însuși sângele său. Ele au avut rolul să informeze, să vestească, să lămurească.

Cumcă această interpretare a referatului cinei celei de taină este cea naturală și cea adevărată ne arată și ne confirmă pas de pas liturgiile bisericii, cari sunt tot atâtea mărturii nemincinoase ale credinței sale venerabile. Toate liturgiile redau referatul cinei într-o formă amplificată. Cele mai prețioase din aceste amplificări sunt făcute tocmai în jurul actului binecuvântării, pe care-l interpretează cu cuvinte cari exprimă sfîntirea direct, sau cel puțin o vizează. Bazați pe aceste amplificări concludem cu certitudine, că biserica veche considera și ea prefacerea ca săvârșită din partea Mântuitorului, în momentul binecuvântării, numai în el. Iată câteva exemple, din șirul celor multe cari s'ar putea aduce:

Liturgia sf. Iacob fratele Domnului. «Luând pâinea... și căutând la cer

și arătându-o Ție Dumnezeu și Tatălui, mulțumind, **sfîntînd**, frângând a dat... etc. Asemenea după cină luând paharul și căutând la cer și arătându-l Ție Dumnezeu și Tatălui, mulțumind, **sfîntînd**, binecuvântat, **umplându-l de Duh Sfânt** l-a dat zicând...»

Liturgia sf. Marcu. «Luând pâinea... căutând la cer la Tine propriul Lui Părinte... mulțumind, binecuvântând, **sfîntînd**, frângând, a împărțit etc. Asemenea luând și paharul... căutând la cer la Tine propriul Lui Părinte... mulțumind, binecuvântând, **umplându-l de Duh Sfânt** a împărțit... etc.

Liturgia sf. Vasile. «Luând pâinea... și arătându-o Ție Dumnezeu și Tatălui mulțumind, binecuvântând, **sfîntînd**, frângând etc. Asemenea luând și paharul... mulțumind, binecuvântând, **sfîntînd** l-a dat... etc.

Aceiași interpretare o găsim la Irineu, Efrem Sirul, Gaudențiu de Brixia, Teodor de Mopsuestia, Ciril al Alexandriei și la o serie întreagă de teologi scolastici. Teodor de Mopsuestia scoate foarte bine la iveală rolul *didactic* al cuvintelor Domnului, precum și prefacerea prin binecuvântare, respective prin mulțumire. «(Domnul) n'a zis: «Acesta este simbolul trupului meu și acesta al sângelui meu ci: «Acesta este trupul meu și sângele meu, **învățându-ne** (*διδάσκων*) să nu ne uităm la firea a ceea ce stă înainte, ci la trupul și sângele prefăcut prin **mulțumirea întâmplată**» (Migne: Patr. Cursus Compl. ser. gr. tom 66 col. 713). După Ciril cuvintele Domnului încă nu au alt rol decât să lămurească pe cei cărora se adresează. «În mod **demonstrativ** a zis: «Acesta este trupul meu» și «Acesta este sângele meu», pentru ca să nu socotești că cele văzute sunt tip, ci că **sunt prefăcute** în trupul și sângele lui Hristos» (Migne, tom. 72 col. 452).

Din evul mediu amintesc la noi pe Teofilact al Bulgariei, iar în apus între mulți alții pe Odo de Cambray († 1113), Abatele Rupertus († 1135), Petru de Poitiers († 1205) și Papa Inocențiu III. Teofilact zice că cuvintele Domnului «Acesta este trupul meu» **arată** (*δεικνύει*), cumcă sfânta pâine este însuși trupul Domnului (Migne, tom. 123 col. 444). Odo de Cambray făcând analiza gramaticală a referatului a ajuns, precum este și firesc la concluzia, că la cina de taină prefacerea s'a săvârșit prin binecuvântare. Dacă pâinea nu s'ar fi prefăcut prin binecuvântare, atunci Domnul n'ar fi zis după ea: «Acesta este trupul meu». Iată cuvintele lui: «**Accepiți panem**», adhuc panem, nondum carnem. «**Et elevatis oculis in coelum ad te Deum Patrem omnipotentem tibi gratias agens benedixit**». Benedixit, suum corpus fecit. **Qui prius erat panis benedictione factus est caro...** Non enim post benedictionem dixisset: «Hoc est corpus meum», **nisi in benedictione fieret corpus suum**». (Migne, seria latină tom. 160 col. 162). Abatele Rupertus zice că Domnul a prefăcut pâinea printr-o binecuvântare lungă. «Coenantes itaque... accepit panem et benedixit. Panem comunem accepit, **sed benedicendo longe in aliud quam fuerat transmutavit**, ut veraciter diceret sic: Hoc est corpus meum... Item vini substantiam accepit, sed itidem **gratias agendo vel benedicendo sic in aliud veritatis**, ut diceret Veritas, quae non mentitur: «Hic est sanguis meus» (Migne s. lat. tom. 167 col. 1662). Petru de Poitiers a ajuns la aceeași concluzie prin interpretarea literală a referatului cinei. «Legitur enim in Evangelio hic ordo verborum: Accepit Iesus panem et benedicens **fracxit et dedit illis et ait: Sume, hoc est corpus meum**. Secun-

dum hunc ordinem verborum prius videtur accepisse panem, **postea benedixit et dedisse illis, demum dixisse: «Hoc est corpus meum»** etc. Sed istud **ulterius dixit quod videtur ex serie verborum Evangelii, et antequam hoc diceret facta erat transsubstantiatio, in benedictione** scilicet quae iam erat **praemissa**. Ergo non ad prolationem istorum verborum facta est transsubstantiatio, ne sit bis facta» (Migne, ser. lat. tom. 211 col. 1244). Papa Inocențiu III, teologul de greutate al evului mediu, zice lapidar, că Mântuitorul a prefăcut atunci când a binecuvântat. «Christus confecit, **cum benedixit**» (Migne, ser. lat. tom. 217 col. 868).

Concluzia, care rezultă din expunerile sumare de mai sus este, că momentul prefacerii la cina cea de taină concade cu momentul binecuvântării — nicidecum însă cu acela al rostirii cuvintelor «Luați, măncați etc., cum le place catolicilor interesați să susțină. Biserica noastră drept-măritoare urmând întru toate poruncii date de Mântuitorul de-a săvârși taina sfintei euharistii așa cum a suvârșit-o El, a îndeplinit întotdeauna și îndeplinește și astăzi prefacerea **prin binecuvântarea preotului**, binecuvântare însoțită de chemarea în mod special a Duhului Sfânt pentru acest scop.

(Va urma)

Diacon Nicolae I. Popoviciu.

Comemorare. În 24 Iunie a. c. s'au aranjat impozante serbări comemorative în Orăștie, din prilejul a două decenii dela moartea aviatorului Aurel Vlaicu.

Serbările cu caracter școlar au luat proporțiile unei manifestații naționale, participând: Biserica, prin P. S. Sa arhierul vicar Vasile, ministerul instrucțiunii prin dl Gusti, universitatea din Cluj și Academia prin dl Dr. I. Lupaș, ș. a.

Serbarea s'a început în sfânta biserică, unde a slujit P. S. Sa Vasile, vicar arhierescopesc, cu un sobor de preoți. P. S. Sa Vasile a slujit parastasul și a rostit o frumoasă cuvântare ocazională, din care publicăm partea ultimă, care privește personalitatea lui Aurel Vlaicu, în foișoara numărului de astăzi.

Dl profesor pâr. Lupaș a reîmprospătat amintiri duiioase din viața studentască a eroului: legătura sa cu satul său, cu părinții, sușul spre glorie și moartea năpraznică a aviatorului...

Sanatorul dela

Schitul Păltiniș

În munții Rășinarului, în mijlocul codrului de brad, la 1400 m. altitudine, la 30 km. depărtare de Sibiu și 19 km. depărtare, de cel mai apropiat sat, se află acest sanator, departe de șgomotul satelor și orașelor și încunjurat de pace. În apropierea lui o bisericuță frumoasă din lemn, unde oaspeții se pot închina zilnic Mântuitorului. Dela sanator în toate părțile pornesc poteci îngrijite. Oaspeților le stau la dispoziție diferite distracții, ca tenis, popice, radio, pian etc. Baie de putină și acid carbonic.

Natura prin pozițiile ei variate și pitorești îți înalță sufletul, iar aerul curat, bogat în ozon, îți întărește plămânii.

În zilele călduroase de vară e cel mai plăcut loc climateric din țară, având întocmiri cu totul confortabile. Distanța dela Sibiu la sanator se face cu cursa de automobil zilnic pe un drum bine îngrijit. Sezonul se începe la 1 Iulie.

Prospecte și informațiuni cereți dela Consiliul arhieriscopiei ortodoxe române din Sibiu.

Cancelariei aulice (Nr. 602 din 1778 și Nr. 3300 din același an), spunând că cu traducerea catehismului școlar (în sfârșit fixat) s'a însărcinat pentru români episcopul de Făgăraș; iar pentru ruteni episcopul de Munkács. Însă la anul 1778 episcop la Blaj era Grigore Maior: Oamenii treceau, *paralelismul* confesional rămânea!

Pentru legătura directă între Agria-Munkács-Ungvár și români mai vezi, din Finácsy, și *documentul* cancelariei aulice (1776) citat în notă. Despre seminarul dela Sfânta Barbara din Viena (cu clienții săi români și ruteni), vezi p. 137 și notele, din care reiese că intențiile vieneze se rezumau în vorbele: *eine vollständige Gleichförmigkeit* (unificare deplină).

Paralelismul afirmat mai sus a fost, desigur, o tendință esențială a epocii.

Deoarece, adus de amintiri, am pomenit și de Ungvár, profit de prilej să atrag atenția și asupra scrierii lui Mészáros Károly, *Ungvár története a legrégibb időktől maig* (1861), care cunoaște, ca dascăli români de seminar, acolo, pe Grigorie Tarkovics și Dumitru Ivaskó (1778). Pe Ivaskó l-a înlocuit (1780) Toma Hajnal. În anul 1803—4 dascălii români au fost Ilie Vultur și Vasile Kőváry, cari se găsesc notați și pentru anul 1807. Însă acest «românesc» — de sigur plăpând — s'a

sfârșit în anul 1810, când limba latină l-a luat locul, din cauză că teologii din Sâmbăta mare (Tyrnau), amenințau de oștirile lui Napoleon I, s'au retras la Ungvár, unde, în continuarea studiilor, trebuiau să învețe — latinește. (Mészáros, p. 101—104).

G. Bogdan-Dulcă.

Revista Teologică anul XXIII Mai—Iunie 1933 Nr. 5—6. Cuprinde: Episcopul Grigorie: Însemnătatea societăților religioase pentru biserică. Diacon Nicolae I. Popoviciu: Inceputurile nestorianismului. Preot Terente Radu: Alegere sau numire? Preot Ștefan Meteș: Lămuriri nouă privitoare la revoluția lui Horia. Prof. N. Colan, Arh. P. M., Dr. N. T., Pr. N. B. și Pr. S. Căndea: Mișcarea literară: Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi. Tinere, țieți zic școală-te. Lectura tineretului. Dumnezeu, patrie și rege. Schitul cu ploi. Predici pentru popor. Spre zările veșniciei. Lecturile particulare în liceu. Pentru educația religioasă a copiilor. Ce este Biblia? Celibatul clerical. Profetul Daniel despre Hristos. Căntece patriotice și școlare. Teodor Bodogae, Preot N. Belea: Cronică: Un gând frumos. Acordul bisericesc româno-jugoslav. Alianța mondială pentru înfrățirea popoarelor prin biserică. Congresul creștinismului practic. «Oastea Domnului» la Sibiu. N. C.: Note și informații.

Probleme, fapte, comentarii

Înainte cu 30 de ani. — Foia de la Orăștie, *Solia Dreptății*, în Nr. din 22 Iunie 1933, publică scrisoarea omagială, adresată dlui Dr. Aurel Vlad de către cetățenii dela Dobra, unde înainte cu 30 de ani (în ziua de 7 Iunie), alegătorii români, părăsind rezistența pasivă, au trimis deputat în parlamentul ungar, împotriva tuturor presiunilor guvernului dela Budapesta, pe tinerul și activul fruntaș ardelean de atunci, dnul Dr. Aurel Vlad.

Ziarul nostru, *Telegraful Român*, care luptase totdeauna pentru reintrarea ardelenilor în politica activă, poate sta astăzi cu atât mai ales alături de recunoșcătorii alegători dela Dobra, cari aduc, la această aniversare, omagiul meritat, neînfricatului luptător, de atunci și de acum, al poporului românesc.

„Ermineutica biblică” de Arhim. Dr. I. Suci. — S'au scurs câțiva ani de când venerabilul profesor Dr. I. Suci dela Arad a promis teologiei românești scrierea cu titlu de mai sus. În primăvara anului curent promisiunea aceasta deveni realitate prin publicarea acestui manual, pentru știința interpretării Sfintei Scripturi. Lucrarea are menirea de-a servi pe studenții institutelor teologice, dar și pe particulari. A apărut într-o extindere de 169 pagini, în editură proprie, cu prețul de Lei 50. În fruntea scrierii aflăm prefața iscălită de vladica Grigorie al Aradului, în care se arată necesitate „mai mult ca oricând a acestui manual, al unui bun cunoscător al Sfintei Scripturi”. Prefața este urmată de cuvântul autorului.

P. C. autor evidențiază în pagina introductivă pricina pentru care s'a hotărât a scoate această călăuză „pentru dreapta înțelegere a Sfintei Scripturi”. — Tratatul propriu zis se împarte în Introducere și trei părți principale.

Introducerea este dedicată chestiunilor de ordin general, astfel că definiția acestei discipline (disciplina care cuprinde legile pentru orientarea științifică spre adevărata interpretare a cărților Sfintei Scripturi), arată obiectul, vorbește despre necesitatea și folosul Ermineuticii, face istoricul în scurt al disciplinei, fixează limita interpretării și vorbește apoi despre felurile interpretării.

Introducerea este urmată de cele 3 părți principale: 1. Noetica, 2. Euristica, 3. Proforistica.

Partea primă expune teoria diferitelor sensuri pe care le are Sfânta Scriptură. Astfel vorbește autorul despre înțelesul literal, simbolic și tipic. Bogată este partea aceasta în exemple luate atât din vechiul cât și din noul Testament.

Euristica ne învață să aflăm diferitele sensuri pe care le au cărțile Sfintei Scripturi în diferitele lor părți. Se insistă aici asupra uzului de vorbire în Biblie și asupra contextului.

Proforistica, care se ocupă de formele de expunere ale sensului sfintei Scripturi, se oprește mai cu dinadins la: parafrază, glosă, scholi, comentariu, tratat exegetic și omilie, iar calitățile interpretului biblic formează ultima secțiune a acestui capitol.

În „adaosul” cuprins între paginile 155—169 se face istoricul interpretării Bibliei la iudei și creștini (în timpurile primare, patristice, în evul mediu, în timpul mai nou a) la catolici, b) la protestanți, c) la răsăriteni — români, greci, ruși, sârbi și bulgari).

Lucrarea este fructul unei munci asidue, bazată pe-o îndelungată și rodnică experiență didactică, dar P. C. autor ține totodată samă de cele mai alese lucrări cari s'au scris în acest domeniu. Astfel sânt consultați rând pe rând autorii Hilber, Székely, Ianovici, Berthmayr, Kohlgruber, Mader, Kortleitner, Chiricescu, König, Scriban și alții.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

Recomandăm cu toată căldura acest volum practic. Pentru student este un manual folositor, pentru preot un ghid indispensabil la introducerea în meșteșugul interpretării sfintei Scripturi. Puținele erori strecurate în text se vor evita, asemenea se va întregi literatura omisă, cu prilejul unei ediții pe care de sigur o vor cere cititorii scrisului Prea Cucerniciei Sale.

N. Neaga.

O mănăstire mocănească în județul Tulcea. — Puțini vor fi cari să cunoască existența mănăstirii Cocos din județul Tulcea; și mai puțini vor fi știind că această mănăstire dobrogeană este o ctitorie a ciobanilor noștri din părțile Sibiului și Făgărașului.

Din notele, scrise de curând, despre această mănăstire, în *Calendarul* din București și semnate de dl N. Vonica, aflăm că ceice au pus temelia primei biserici a mănăstirii au fost, pe la anul 1835, trei călugări ardeleni: Visarion, Gherontie și Isaia, veniți, dela sf. Munte. Visarion, primul stareț al mănăstirii Cocos, era din părțile Făgărașului și avea rang de Arhimandrit, sfințit de un arhieru grec din Tulcea. După câțiva ani s'a călugărit acolo târlașul Nicolae Ghișe din Poiana Sibiului și a dăruit mănăstirii toată averea lui: 500 oi și 15 mii de galbeni, cu care s'a construit o nouă biserică, mai mare și din piatră. După Hagi Nicolae Ghișe Poenarul, au îmbrăcat haina călugăriei, la aceeași mănăstire, și alți ciobani: sălișteni, săceleni, rodeni, sibieleni, dăruindu-și mănăstirii averile lor. Astăzi mai sânt acolo numai doi călugări dintre ciobanii ardeleni. Înainte cu o jumătate de veac și mai bine, se găseau la mănăstirea Cocos 20 de călugări numai din Săliște, foști târlași și ciobani. Dintre ei mai trăiește doar Nichifor Mosora, bătrân și orb, „dar știind psaltirea și toate acatistele pe dinafară”...

Meditație

Florile câmpului înfloresc, timpul cântecelor a sosit.

[Cântarea cântărilor 2, 12.]

E vorba de primăvară, de frumoasa epocă în care ca prin farmec toată natura se trezește la viață nouă și se îmbracă în vestmânt de sărbătoare.

De această venire a florilor și-a cântecelor nimenea nu se obosește; în fiecare an la vederea aceasta inimile toate tresar. Să-și aibă și sufletul nostru primăvara. Ca să putem zice: Florile ne încolțesc în suflute, timpul cântecelor a sosit.

Prin natură, sufletul nostru nu cunoaște nici aceste flori, nici aceste cântece; este efectul căderii în păcat. Dar iată un suflu umed trece peste suflutele noastre; este sufletul Duhului sfânt; mănecă dela Hristos, principiul etern al orărei primăveri duhovnicești. Sub înrăurirea acestor revărsări calde, sufletul se trezește, începe prin a-și cânta goliciunea, apoi simțindu-se îmbrăcat în Hristos, cu har și frumusețe, el cântă de mai înainte florile bunătății, ale păcii și ale credinței, pe care le vede încolțind în adâncul său. Aceasta este prima mare primăvară a sufletului. Sufletul creștin trăiește oare de-acum sub efectul forței primite, o primăvară perpetuă, făcută din flori și cântece? Durere, nu.

Iarna se va întoarce, sufletul nostru va mai cunoaște înghețul și somnul. Să încercăm însă, ca aceste întoarceri să fie scurte, somnul repede și în Hristos, mereu sub eficacitatea aceluiași suflu primăvaratic, să ne deșteptăm adesea, să rămânem cât mai mult posibil în stare de veghe și-atunci viața noastră va rămâne, în pofida a orce, ceea ce trebuie să fie: o primăvară, un răstimp de flori și cântece.

[Din limba franceză.]

Pr. G. Secaș.

Parastas pentru Visarion Roman

În 5 Iulie 1933 se împlinesc 100 ani dela nașterea lui Visarion Roman, inițiatorul și primul director executiv al institutului de credit „Albina”.

Consiliul de administrație al „Albinei” a decis, ca din prilejul acestei aniversări să se celebreze Duminecă în 9 Iulie ora 11 a. m. în catedrala din Sibiu un parastas.

Acest parastas va fi oficiat din partea I. P. S. Sale Mitropolitul Nicolae asistat de preoțimea bisericii catedrale. La finea parastasilui dl profesor universitar Dr. I. Lupăș, membru al acelui consiliu, va rosti un panegiric festiv, eventual și alte discursuri.

După celebrarea parastasilui se va face un pelerinaj la mormântul fericitului fondator al primului nostru institut de credit aflat în cimitirul central, unde va rosti un discurs directorul general al institutului.

La ora 2 va avea loc o masă comună în restaurantul Bulevard.

Contribuiri cucernice

Colecta Nr. 399 pentru zidirea bisericii ortodoxe române din Blaj, județul Târnava-mică, colectă încredințată profesorului Aurel Popa din Oradea, deputat eparhial de Sibiu, s'a închis cu următorul rezultat:

Au contribuit: Teodor Neș director de liceu 100 lei, prof. Ioan Cotruș 500, profesor Aurel Popa 500, prof. Dr. Popon Dumitru 100, prof. Hancu Eugen 50, prof. Vasile Peta 100, prof. Maurițiu Cătana 100, prof. Moga Cornel 200, prof. Anastase Mavrodin 100, prof. Dr. Iosif Pogan 100, prof. Dr. Virgil Păcală 100, prof. Victor Felea 100, prof. Nicolae Irimie 100, secretară de școală dsoara Ana Doboș 50, Dr. Teodor Popa deputat 200, director de bancă Gh. Dumitrescu 50, Ionel Seitan director de bancă 200, Ioachim Marta director de bancă 100, Iosif Fildan șef de serviciu 100, Popescu Laurențiu 100, Dr. Nicolae Mocan avocat 100, Dr. Teodor Roxin deputat 250, Dr. Cornel Pop notar public Beiuș 100, Victor Popescu judecător la tribunal 40, Dr. Ilie Rău inspector general de poliție 100, Augustin Barna publicist 100, V. Udrescu judecător la tribunal 100, Dr. Leontin Munteanu inspector general sanitar 100, Pățaș Alexandru director de bancă 50 lei, Dr. Ioan Matei senator 100, Nicolae Firu director școlar pensionar 100, general Anastase Negulescu 100, prof. Adela Stroescu 100, Paul Voștină director de liceu 50, prof. Maria Manolescu directoare de liceu 200, prof. Maria Valunga 100, profesor S. Boicean 100, prof. F. Tănăsescu 75, prof. M. Vasilescu 40, prof. A. Stamate 100, A. Crainic secretară de liceu 20, prof. P. Necșești 20, prof. E. Tămaș directoare de gimnaziu 50, prof. N. Panuțescu 50, prof. A. Timotin 100, dna Gabriela Lupancea 100, o anonimă 100, prof. C. Sara 100, Dr. D. Mototolescu profesor univ. 200, Dr. Moise Coșiu Salonta 100, Dr. Ioan Pelle avocat 100, inginer Alexandru Gavra 100, Dr. Nicola Turla avocat 100, Ion Filip insp. adm. 100, Eftimie Costescu director de poliție 100, Nicolae Mihulin directorul școlii superioare comerciale 100, Dr. Teodor Iluța medic 100, Gh. Moldovanu director de bancă 100, M. Suci directorul Băncii Naționale 200, Dr. Zeno Dumitreanu prim-medec județean Bihor 100, Desideriu Tibor art. al teatr. național 50, Dr. Dumitru Berariu medic legist 100, Nicolae Bucurenci lt. invalid 50, A. Sorescu institutor 20, G. Vornicu director de gimnaziu 50, dna Aurelia Filip 100, Dr. Dimitre Mangra avocat 300, Alexandru Popescu notar Lăzăreni 500. În total deci s'a colectat suma de 8035 lei.

Dl profesor Aurel Popa mulțumește pe această cale tuturor acelor care au contribuit pe menționata listă cu obolul lor la clădirea bisericii ortodoxe române dela Blaj.

INFORMAȚIUNI

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae a cercetat în 28 Iunie a. c. pe credincioșii noștri din Sighișoara, designând locul pe care va avea să se ridice în acest oraș noul Sion al credinței și legii noastre strămoșești.

Credincioșii din această fruntașă parohie s'au îngrijit de ani de zile să adune mijloacele necesare zidirii lăcașului dumnezeesc, — astfel, cu ajutorul bunului Dumnezeu, în curând vor putea lauda pe Domnul în noua biserică.

Înceere de an școlar. În 24 Iunie a. c., la sărbătoarea Nașterii Sf. Ioan Botezătorul, s'a făcut încheierea festivă a tuturor școalelor populare de stat din orașul Sibiu. Cei 700 de elevi ai acestor școli au fost conduși de învățătorii lor la biserica mitropoliei, asistând la sfânta liturgie și la rostirea rugăciunii de mulțumită. I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, văzându-se înconjurat de mulțimea tinerilor școlari, li-a adresat o pârîntescă și instructivă cuvântare, ilustrată cu exemple alese și ascultată cu toată atențiunea din partea tinerelor mlădițe. Din biserică, școlarii s'au adunat în sala școlii primare din strada Avram Iancu, unde a urmat încheierea festivă a anului școlar.

† Iuliana Dragolea, soția popului nostru Ioan Dragolea, din Dumbrăveni, prot. Târnava mare, a încetat din viață împărțită fiind cu Sf. Taine, în ziua de 27 Iunie 1933, în etate de 38 ani și în al 17-lea an al fericitei sale căsătorii. În mormântarea defunctei s'a făcut în 29 Iunie în cimitirul ort. rom. din Dumbrăveni. Odihnească cu dreptii!

ȘTIRI LOCALE

În aceste zile, din 25 Iunie până în 15 Iulie, stă deschisă în strada Regina Maria 49, din orașul nostru, *expoziția de pictură* a cunoscutelor artiste, d-na M. Drăgan-Cabadaiev. Pentru vremurile, când economicul își întinde tot mai mult stăpânirea peste suflute, gestul acesta e mult graitor: El ne spune că nu numai cu bunăstare materială și cu bani trăiește omul, ci mai ales cu idealuri înalte pe care sufletul le exprimă artistic. Privind cele vre-o 67 de tablouri expuse, din care vre-o 10 sânt peisagii, restul studii și întrupări fericite de expresii, sufletul încearcă o plăcută senzație: aceea a evadării din cadrele strâmte ale convingerii, pentru a se desfăta în frumuseți pure. Se cade să mulțumim d-nei Drăgan-Cabadaiev care ne îmbie, în vremurile de azi, așa desfătare sufletească. T. B.

Nr. 153/1933 prot.

(40) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa I (întâia) Cristur, protopopiatul Sighișoara, se publică prin această concurs cu termen de 30 zile dela apariție în *Telegraful Român*.

Beneficiile împreunate cu acest post sânt:

1. 20 jugăre clasa I-a, arător, pe malul Târnaviei-mari.
2. 15 jugăre fână în hotarul comunei Betești ca reținut de cvartir până la zidirea casei parohiale.
3. Salariul dela stat.
4. Stola uzitată.

Cererile de concurs se vor înainta oficiului protopopesc ortodox român al Sighișoarei în termenul indicat, provăzute cu toate documentele necesare între cari și permisiune de candidare dela Prea Veneratul Consiliu Arhiepiscopesc.

Vor fi preferați concurenții cari au și pregătirea de profesori de religie, întrucât în Cristur este și școală normală. Pentru a face cunoștință cu enoriașii se vor prezenta în parohie în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică la serviciul divin cu aprobarea prealabilă a oficiului protopopesc.

Cristur, la 10 Mai 1933.

Președinte:
[ss] Constantin Medrea

Secretar:
[ss] Dr. Eugen Poștoiu
Am văzut:
Sighișoara, la 22 Mai 1933.
Emilian Stolea
protopop.